

1b.

Hlalanō.

K34/82

1. Kxale hlalanō e be e se xōna, ka baka la xore batswadi e be ba thšaba xore dilō tša batho dia bolaya. Byale mo-
diro o wa hlalanō o thōmexile xotleng xa Makxowa, bareng
motho o ya mo a xo rataxo.

Byale xo kile wa leka mosoxana yo mongwē wa boxolo
xolo yo we wa xore a ile boxweng yēna ele makxatle, byale a
tsoxa bošexo a ya a nya bosepa a bea ka malaong a mong wa
mosadi a dirēla xore a mohlalē, a xome a tle a motšee.

2. Byale mothepa wa xana monna are a ke n ake monna wa xo
nya mosexare, byale batswadi ba moxanctša byale le bōna bare
o swanetše xore o ē. Le yēna a xana ba homola.

Byale ka moraxō xa matsatši a se makae, mosoxana yola wa
makxatle a tla a bolōla le mothepa byale mothepa a dumēla,
byale ka xe monvana a sa utele mmaxwē ditaba a botša mmaxwe,
byale ka xobane mmaxwē o be a sa dinyake a botša monna.

Byale ba botša ngwana wa bōna xore o bōne dilō tšela xa
kwa dira monna wa xaxo, o be a dirēla xore o moxane a tle a
xo tšee, byale wa di bōna, fēla taba e rena a re rate. Byale
batswadi ba mosoxana ba kwa taba e, a wa mosoxana yowe wa xo
dira phōšō a hwa.

3. Monvana o ile a ba a kwa batswadi sewe ba mo tsaxo, a
bofla a tšea ke monna wa xaxwe.

Byale ke ditaba tša boxoloxolo, maina a bōna a ba tsebe.

Byale yo mongwē šo, yowe a xore wa hlala, empa yo o napile
hlala. Leina la xaxwe ke Mobyedi, maina a batswadi ke
kekodi newana lašumu, monna ke Morakong Kongale.

Byale yo moredi wa bōna o be a tšea ke morwa wa Lumisi
Madike, byale mothepa a orana le mosoxana wa xa Mathaba bathuhu
a re xe a rōbala le mothepa a napa a re a wa nna le tla xo tšea,
ka baka la xore batho a ba rekišane byale ka dikxomo.

4. Monvana a theletša a bōna xa botse xore mosoxana wa reša
ka baka la xore Moredi wa Madikē o tšea ke kxaitšedi ya Mobyedi.

Byale monyana a botša batswadi xore, nna mowe le rexo ke
aya, a a nna a ke, byale Morakong le morwa e Nthšolō ba thōma
xo tia mothepa xore a ē xa Madikē ka swele.

Monvana a kwa xore diababa ke moka a tloxa, a fihla a ya
a botša mosoxana xore a wa batswadi ba ka ba xana. Mosoxana
are xo mothepa, a riē ke xo šupē tšela, a wa ba tloxa ba ya
(Levdsdorp) ba ile xe ba le kxaufši monna a utama, ke moka mo-
nyana a ya a fihla a botša maphōdisa taba e.

5/Maphōdisa.....

5. Maphôdisa ba fetetšâ ditaba xa ko mosasa, byale ko mosasa a bitšâ monyana, a fihia a botšâ komosasa xore batswadi ba ka ba nyaka xo mpolaya ba nxapeletšâ xore nna ke tšee ke monna yo ke sa mo nyakcxo.

Komosasa a roma lephôdisa xo bitšâ Morakong le morwa wa xaxwe Nthšolô. Byale mosoxana a bôna lephôdisa ke moka a utuluxa a tswara tsela ya xo ya Leydsdorp, xe a fihla a fihla a dumedišâ monyana ke moka a mutšišâ xore o nyakana mo, monyana a laudišâ ditaba, byale ba xo fetotšê byan ke moka a bolela xore a wa ba ile ke dule mo, ba sa rumile lephôdisa xo bitšâ batswadi baka. Ke moka mosoxana le yêna a xoma a boêla xae.

6. Ka moswana lephodisa la fihla le batho ba wa Leydsdorp, byale ba fihla ba dula le batleng la maphôdisa, byale ba hwetšana moredi wa bôna mowe.

Byale ke moka lephodisa la fihla la tsena ka ngwakong, byale a botšâ komosasa xore batho bale šeba. Ditaba tšâ makxowa ba bolêla ka ngwakong, byale a ba bitšâ ba tsena ka ngwakong, awa ba tsena.

Byale komosasa a ba butšišâ xore a ngwana yo ke wa mang, Morakong are ke wa ka, byale yo ke mang le yêna, Nthšolô are ke kxaitšedi wa ka. Byale le ile la mo dirang, ba re a wa kxosi re ile ra mo tia a xana xoya monneng wa xaxwe, byale o re o nyaka xo tšea ke monna yo re sa jaxo dikxomo tšâ xaxwe. Byale yo we re llê dilê tšâ xaxwe. Byale komosasa a lebella mose-tsana, are a wena byale oreng ka ditaba tšê di bolêlaxo ke batswadi ba xaxwe.

7. Mobved a bolêla xore awa morêna, nna ke nokwa bare, monna wa xaxo ke yola, byale nna a ke mo rate, ke ba botšâ monna yo ke mo rataxo, byale bôna ba xana.

Komosasa are xo bôna le a kwa motho a ba xapeletšê, byale le swanctšê xore le mo lesetšê a ê mowe a nyakaxo xôna le akwa, bare ee, are a xe sepelang le ngwana wa lena fêla xe a ka xoma a boye a ka taba e, a wa re tlatla re lekwišâ bohloko. Ke moka

8. ba tloxa le moredi wa bôna. Byale xe ba fihlile xae, ba napa bare, sepela o botšê monna yowe wa xaxo moswa a fihle a nyale, byale ke moka mothepa a xahlana le mosoxana, are xo yêna batswadi baka bare re nyaka dikxomo ra fa ba xa Macikê.

Mathuhu Mathaba ke yêna mosoxana yowe a nyaka xo kxarebe, byale are xo mosetsana, a re thšabe re ê xa xêšû, monyana a dumêla, are fêla re ka seke ra thšaba le hono, ra tla thšaba ka moswana, ke tlatla ke xo hwetšana ka ntle xa kxôrô ya xêšû ka mabanyana.

Byale ka mabanyana awe, a bitšâ dikxarebe tšâ xabô, are a reeng ka kowa ntle xa kxôrô ro raloka.

9. Awa ke moka ba tloxa ba ya xo raloka, byale ke moka mosoxana a utuluxa, are xo mosetsana a rié xaxêsu, byale monyana a xana. Mosoxana a bolêla le banenyana bala ba ngwê xore awa, e ke le boleleng leyo, ke nvaka xo tloxa naê, ra ya xaxêsu. Byale ba bolêla naê, ke moka a dumêla.

-Ke moka ba tloxa, ba ya ba fihla xa kxaitšedi xabo lesoxana, mowe a tšere xo xôna, wa ba fihla ba kxanêla. Motho wa xo thšabišwa a ba diri se bôka boke, ba o sepela xo fihlêla ba tsena kxorong, ke moka mosoxana a tsena ka motseng a dumediša, byale a bolêla swe a serwelexo bošexo byo.

10. Byale a fihla are, ke tšoutswa ngwana wa xa Mongale, byale ke moka kxaitšedi ya xaxwe o tla bexa monna wa xaxwe tabe e, ke moka are awa re tla tsoxa re di bôna ka moswana, ba lukiše-tše mowe ba swanetšexo xore ba rôbalê, awa ke moka a ba fa ngwakô ba rôbala.

Byale xosasa ba swanetše xo tsoxa ba bolêla taba e, byale xe bana le kxomo ba swanetše xo nthša ba leboxê Moxôxadi wa bôna. Ke moka ba xa Mathaba ba tsibišwa ke ba kxonyana, xore Mathuhu o dirile molato o na le ngwana wa xa Mongale, byale re na re lebuxile ka kxomo.

Byale baxa Mathaba ba roma motho xa Mongale xore le nyakelle môno, byale ba xa Mongale bare, awa re dikwile fêla re nyaka dikxomo ka tšatši la xore, re sa tsibiša ba xêsu le tle estle xosasa le xôna a re nake xo phôphêla.

Byale ka letšatši lewe ba xo le bolêla awa ba fihla, awa ba nthša lesome la dikxomo le kxomo tše pedi le lesome la dipudi le dipudi tše hlano. Byale ke moka bare awa re le bône fêla le tsebe xore baxa Madikê ba tlatla ka tšatši la bôna empa re sa tla ba tšibiša, re tla le tšibiša tšatši lewe ba tla xo ka lona.

Byale ba roma motho wa xo ya xa Madikê xore e kxopoleleng, rena re šitile ke ngwana. Byale le bôna ba fetola sebaka xore awa re kwile, re sa botša baxêsu, fêla ka tšatši la xore ke rena ba we, re hwetšane dilô tša rena ka moka. Monna a nkxang o nkxa le saxaxwe. Byale sebaka sa xoma saya xo bolêla taba e. Byale ke moka le bona ba ya ba botša ba xa Mathaba xore axe ka tšatši la xore le tsebe xore baxa Madikê ba itše ba atla le tle le be fe dilô tša bôna.

Madikê o be a sešu a nvala fêla e be xo saile kxomo tše pedi tša xo sela tlala le dilô tša xo bolotša môsadi wa bôna, pudi ya sehlahle, pudi ya kokxosc le pudi ya thari ya mosadi wa bôna.

Byale dikxomo tše tša Madike ebe ele kxomo ya pholo le thsadi, byale thsadi e be ena le manamane a mabedi, byale ka baka la mammalane, a xapa kxomo tše nne, le d pudi tše tharo, awa molato wa fêla.

13. Byale batho ba ebe ba tšeelana, Madiké a na le gwana wa mosetsana yowe a xoba a tšea ke yéna Mathuhu yo wele hono a tšo hladišaxo sebara saxaxwe morwa Tumiši yo we a xoba a tšea ke Mobyedi.

Mampata papaxwe ke Tumiši Madiké, byale Mampata ke moredié o be a tšea ke Mathuhu Mathaba, byale mosetsana a bōna xore monna wa xaxwe o tšo hladiša kxaitšedi ya xaxwe le yéna a thōma xore le nna a ke sa mo nyaka.

Mampata a botša batšwadi xore nna a ke sava xa Mathaba, xe ba mutšiša ore awa molato ke xore, o hladišitše kxaitšedi ya ka mosadi wa xaxwe. Byale batšwadi bare awa bobé a bo etšišane wena o swanetše xoya xo apea xe Mathaba, byale monyana a homola. Ka moraxo a kwana le mosoxana waxa Rakxwale, ke batho ba kxale le xōna a se batho ba xēšu maina a bōna a tsibyi xa botse.

Byale mosetsana, a ba botša xape xore lea nkwa nna xa Mathaba a ke. A napa a tšwa ka lapeng a thōma, ba ile xe ba šala bare ke a lebella ba bōna mosetsana a šetše a phara moto.

Byale mosoxana a tloxa ka lebelō, xore ba yo moswara, awa a ba šia a fihla a tsena ka ngwakong wa waxa Rakxwale byale ba motswalēla. Bare xo baxa Madike sepeleng xae, xe ele dikxomo re tla lefa.

15. Awa ba xopola taba ya Mobyedi ke moka ba xoma, byale ba xa Rakxwale ba romela motho xa Madiké xore re botšeng molato wa xo nyala xaele mosadi awa re tšere.

Ke moka ba fetola sebaka xore sepela o ba botša ka tšatši la xore re a ba nyaka, ba tliše dikxomo, re fe ba xa Madike. Byale ke moka ba roma sebaka xa Madiké xore a wa mosadi wa lena o tluxile le baxa Rakxwale, byele re sa ba rēra dikxomo re tla le botša.

Byale letšatši la fihla la xore ba tle ba nyale, awa ba fihla ba nyala ka lesome la dikxomo le masome a mararō a dipudi le dinku tše nne. Byale ba xa Madike ebe ba sešu ba nyala ebe ba sa nthšitše dikxomo tše hlano tša xo xatiša mothšidi, le xo tswala dišetšo tša tswala, awa ba fihla ba no xapa tšona fēla.

Ntilane ke ngwana wa xa Maseokoma, papaxwe ke Mabuwakanye, mmxwe ke Mahlabaenwa. Byale Ntilane obe a bikilwe, a le mathsexong.

Byale ba ile ba meka monna wa xaxwe esale mohlankana leina la xaxwe ke Ramaja Moyene, byale papaxo Ramaja are o nyaka xo rōbala le Ntilane, byale Ntilane a xana, are awa ke lena Matswale. Byale mokxalabye yowe wa xa Moyene a no dula a thswenya ngwetši xo fihlela lebaka la gngwaxa.

17. Byale ngwetši a bōna xore awa ditaba dia mo thswenya. A kwana le monna wa Makhutši bare ke Maphōsa, ke moka a tloxa nae.

Byale ke moka Maphōsa a nthša dikxomo tša xa Moyene a bafa lesome la dikxomo le kxomo tše hlano, ke baka la bo mammalane. Ke moka molato wa fēla.

Ba babedi bana ke hlalušitšexo ditaba tsa bona ka moxēdimu ebe esale dikxarebe. Byale yo wa boraro le yéna le xe a hladi-
/le ale.....

le ale boxadiama obe a sešu a ba le ngwana kaxorialo ke Mothepa.

18. Byale taba ena ya hlalanō, ke taba e e diraxo ke basadi ke bona ba we ba swanetse xo hlala pele, ka xobane monna a hlala bare dikxomo a xape ka xobane a se mosadi a hladilexo. Byale ka xo rialo ke xore a baka ba bitša monna xore a tliše dikxomo, rena le ngwana re tla mo fa, ke yēna a xore ke nyaka lapa le ka baka la ngwana wa rena. Byale le hono o sinyetšitše ngwana wa rena sebaka.

Motšatši ōpēla o ile a kwana le mothepa yowe leina la xaxwe elexo Morōrōbetši ngwana Mohlabe, byale o ile a le makxoweng, mosadi wa xaxwe a šala a ima, a sale xaxabō.

Byale o ile xe a boya Makxoweng ke moka batswadi ba motša taba e, byale mosoxana are awa monna yowe a moimišitšexo ke xore o mo ratile a nape a motšee, ba mphē dikxomo tša ka.

19. Abolēla ka xore thšukudu e hlabile ka xōhlē, a bare šowe ba itše šebawe. Byale batswadi ba moxanetša, bare a dikxomo o tla fa ke mang, ka xobane mosoxana yowe a dirilexo taba e we are wa motšea, yēna o bolela xore ke na le molato fēla.

osoxana yowe a xo moimiša ke Mpepi Morei byale yēna, o bolēla xore mothepa wa rereso o imišitšē ke nna re nore re a raloka. Byale bare xo yena papadi ya ngwana etla le xolla, byale lehono monna wa xa Fōpēla ore ke nyaka dikxomo. A re awa nna a kare ke a motšea e be ele papadi.

20. Ke moka batswadi ba Motšatši ba re xo yēna, byale wakwa, byale lehono dikxomo o tla di fa ke mang, ka xobane Morei ore nna a ke nyake xo mo tšea. Awa Motšatši a kwa se we batswadi ba xaxwe ba sebolēlaxo, a tšea mosadi wa xaxwe.

Xobe xo lufile mola Morei a be are tau ya bolaya e bolēla xo ja, xōna Motšatši o be a tla hwetšana dikxomo tša xaxwe xa Morei.

Mosadi wa xo šia bana.

Mphōlōdi ke ngwana le bōne, obe a tšere ke Bobete Maile, byale ele xore yo Mphōlōdi ke mosadi wa bobedi, mosadi wa pele ke Mphekama byale Bobete a bōna xore Mphekama o tšofatše ke moka a tšea Mpholodi a wa a fihla a mo apēla.

21. O ile a dula le mokxalabye yo lebaka le letelele, mowe a baxo a ba le bana ba bararo. Byale mokxalabye yo o be a diša mosadi ka mokxwa o mošoro, mowe o bōnaxo mosadi le yēna monna o tla mōna.

Byale mosadi a sena monkana xoba wa mosadi, xe mosadi yo mongwēxe a ka šma naē, ore o mitsetse banna. Le xe xona le byala motseng wa xaxwe a nyake masoxana ore ba tliilo rōbala le mosadi wa ka byale byale.

/Mosadi o be.....

Mosadi o be a šetše a tšwaetše a sena taba, byale monna a no phela le mosadi ka ōna mokxwa owe.

Mphokama a be a na le ngwana wa ngwanenyana ka otee, byale a nyetšwe a bile a na le bana le yēna boxadi, byale dikxomo tša xo tšea yēna tša ba tša tswalla ya ba tše dintšai.

22. Byale mosadi a bolōla le monna xore ke nyaka xo tšea mosadi yo a tlaxo xoba a nkxēla metsi, byale mokxalabye are awa xo lukile.

Mphokama a ferea mosadi xa mohlabe awa a mo dumēla, ke moredi wa pithsila leina la mosetsana ke Tšie awa a nyala a fetša, byale a beka mosadi.

Byale mosadi o tla dula le mang ka xobane Mphokama ana ngwana wa mosemanvana, byale ke moka Bobēte are o tšena ka ngwakong, byale mosadi a xana, monna a leka ka matla mosadi a fēla a xana.

Byale mokxalabye a ba a botša, batswadi ba mosadi, xore nna a ke tsebe xore molato keng, kere keya malaong a moredi wa lena wa xana.

23. Byale batswadi ba bolōla le moredi wa bōna xo fihlōla a dumēla mokxalabye.

Mphōlōdi ka lona lebaka lewe ona le mpa, e šetše e le e kxolo, byale ke moka mokxalabye a rōbala ka ngwakong wa ngwana mohlabe xo fihlōla Mphōlōdi a bēlōxa ngwana.

Ngwana wa Phōlōdi a ba a boroxa, mokxalabye a sae ka ngwakong wa Phōlōdi, byale ngwana a ba a bula, byale mosadi a bōna xa botse xore awa sexobuxile sešibēlō.

Ke moka a kwana le monna yo mongwē, byale a dira botlabo naē, byale mosadi a bitša monna xore a tle ka ngwakong, awa monna a no fēla a eya a rōbala ka ngwakong xe bo ese a thšaba.

24. Leina la monna bare ke Bēlēmō mohlabe.

Ka tšatši le lengwē o ile xe a etšwa a thšaba a bōna ke mosadi yola ngwana mohlabe, a be a tšwetše ka kxakala xo rota. Byale a tsena ka ngwakong are ke bōne sengwē se tšwa ka lapeng la Phōlōdi, ša thšabēla ka thekō ya ka tlase.

Byale monna are xo lukile, ka tla se bōna, awa monna, a no homola a re tuu, byale ka tšatši le lengwē xwa ba le mabyala kxaufsi le motse wa xaxwe, awa ba hlwa ba kxopēla byala. Xe letšatši le dikēla are xo bōna ke bosexo a ri eng xae.

Awa ke moka ba tloxa, yaba mosoxana, a bonana le mosadi xa botse. Byale a ya a dula ka ntle xa Mafōrō xo theletša ka mo-we monna a tla xo rōbala ka nthse.

25. Byale monna yowe wa xa Mohlabe tšatši le we kxanthe o etile, kxanthe mosadi yo ona le yo mongwē xape bare ke Mabulēla, ke moka monna yo a kwa Bobēte a bolōla ka ngwakong wa ngwana mohlabe, awa a fihla a kōkōta, mosadi a mulēla a tsena a dira modirō wa xaxwe.

/Le setšang.....

Le setsšang mosadi a seke a ba le motlabo ka otee, o ile a ba tišong e kxolo. Byale ngwako wa monna yo mongwê a o na borokô, byale mosadi o be a nwele, le yêna mosoxana a nwele, bare xo dira modirô wa mathômo ke moka ba kxômela.

26. Mong wa motse a tsoxa, a fihla a bula ngwakô, a hwetšana esale ba namelana byale ba ômile ka borokô, a fihla a tšea dikaparô tsa mosoxana, ke moka a bitša mosadi, byale xe mosadi a phafoxa a hwetšana xore monna wa xaxwe o mo emeletšitši, mosoxana yêna xe a phafoxa a bôna xore ke mong wa ngwakô ke moka a rula mokxalabye ka hlâxô, yaba o mo taboxa ka xôdimu a thšaba.

Mokxalabye a šala a bolêla le mosadi wa xaxwe, xore a motho yola ke mang byale mosadi are awa ke Mabulêla Mmôla. Byale o nyakêlang ka mongwakong, mosadi are awa a ke tsebe le nna ke no makala xe a le ka monthaxo xa ka.

27. Mokxalabye a xoma a boêla malaong, ka moswana ke moka mong mosadi a romêla sebaka xa Môla xo re a ngwana wa xaxo a xo botša selô, xe a sa motša sêlo o motše xore ke mo hwetšane ale ka ngwakong wa ka. Ke moka sebaka sa fihla xa Môla sa bolêla mantšu a Bobête, byale ke moka Môla are awa e so a mpotša selô, byale sebaka sa re o tsebe xore o moswere ke ngwakon a xaxwe.

Mabulêla o robetše ka lewe lebaka byale papaxwe a mo tsoša, byale a fihla, ke moka papaxwe a re awa ke kwa mokxalabye yo, o re mabana o dirileng. Byale mosoxana a homola lebaka le le-telele, byale a re awa mabana a ka dira selô, fêla taba e ke tsebaxo ke xore Maile Bobête o tswere ka ngwakong wa xaxwe. Byale tseba xore o tletše taba ewe, ke moka sebaka sa tloxa.

28. A fihla a bolella, Maile taba xore awa mosoxana a seke fêla o nore xo fihla a tsena ka ngwakong wa xaxwe a rôbala, ka ntle le xo tsibiša papaxwe..

Byale a roma sebaka sa xaxwe môla, sa xoya xo rapêla, ke moka sebaka se we sa môla elexo Kobeng Moyene sa fihla, sare xo Maile ke rumile ke Môla o itše ke tle ke rapele molato owe o dirilexo ke morwae. Byale ke moka Maile are awa taba e ke molato, ka xobane nna kere ke lêla ngwana wa ka byale yêna o nyaka xo bolaya ngwana wa ka sepela o motše ke molato.

29. Awa a xoma a fihla a botša Môla taba e, xore Maile o re ke molato, awa a napa a nthsa kxomo a yo rapela, byale Maile a re nkeso ke xo bône, a xoma a nthša kxomo ya bobedi byale a re awa le motše a seke a boeletša, nna ke lêla ngwana wa ka o tla nthšitiša xo lêla. Mosadi yola wa Bobête pelo e tletše, a fetola ka xore ke ofe ngwana yo o mo lelaxo, nna a se nna motwetši motswetši ke wa mpya.

/Byale banna.....

Byale banna ba kwa lentšū la mosadi bare xo mokxalabye, wa bōna ke sekwawa, o seke wa ba o sae, ka ngwakong xa mosadi. A re ee, ke lēla ngwana wa ka, bare, xo yēna basadi ba matsatši ana, bare motswetši ke wa mpya. Ka xobane mpya mola e fekwaxo, ke moka dikxōthō dia e tloxēla, xo fihlēla e tliilo hlatša. Byale ke moka e tliilo lēla bana ba yōna xo fihlēla ba lesetša xo moma.

30. Byale e tliilo tšea lebaka le letelele, byale ya kxona e ropya, dikxōthō, dikxone dibata mēla. Byale yo ke motho, xe o nyaka xo lēla ngwana wa xaxo o swanetše xo fēla o manalla ka moraxo xa xaxwe le xe o sa diri selō.

O seke wa bona mphekama moabe a sena taba, xe o dutsi ka la-peng la Mphōlōdi yēna ke mokxekolo le tša banna a sa dinyaka, byale o nyaka xore monna a fēle a eba ka moraxo xa xaxwe.

- Awa a hlaba kxomo e ngwē, byale ke moka a e rorēla ka ngwakong xa Mphōlōdi, byale yēna Mphōlōdi a bēla ba we a fēlaxo a ba a bēla, byale are o tšea nama e ngwē xore o fa batswadi, ke moka monna a xana are a se kxomo ya moredi wa xaxo, awa mosadi a lesetša.

Mokxalabye yola wa xa Maile, a ka a kwa sela banna ba se boletšexo a ba nvatša ka baka la xore ke ba ba nyana a seke a ya ka ngwakong wa mosadi. Mosadi a bōka mexwapa nama ela, byale a xoma a hlakana le Mabusēla, ka lefokeng, monna a bolēla naē, xore awa xo ka o ne xore ke xo tšee a wa mosadi a dumēla.

Papaxo Mabusēla a botša morwae xore wa bōna ngwanaka, xe motho a kwana le motho, a swanēla xo robala ka ngwakong, ka baka la xore ngwako ke sefu, e hlakana naē le fokeng, le xōna wa seke wa dula naē le tšatši ka moka, o mo lesetše a phakiše a boēle xae.

32. Byale ke moka Mabusēla le mosadi ba bēlana matsatši ke moka ba thšaba. Byale batswadi ba Mabusēla ba mo tša xore xo aile xo tšea mosadi wa Mathsexong, o swanetše xo mo lesetša a boēle moraxo le bošexo byo.

Morwa wa bōna a xana mosadi le yēna a xana, byale mokxalabye, a re awa xo lukile, a ena mosadi o etōbile naa, mosadi a re le rang, mokxalabye a re xe mosadi a hlala a le mathsexong, o swanetše xo thōma a tšea dilo tša xaxwe tšewe a diaparaxo, ke moka mohlang owe o tla tlo xaxo ka ōna o ke moka o tšea mathsexo ke moka wa ya xo lahla.

33. Byale o kxone o tloxa, awa mosadi o ile a kwa, a boela xae, awa a fihla a robala, byale ke moka a thōma xo rora dilo tša xwe ke moka byale a tšea mathsexo a ya a lahlela ka metsi, ebe ele lebaka la ka mabanyana. Awa bosele byo we o ile a tloxa le monna yola wa xa mōla.

Byale erile xe bosele, monna a ko tšea ke tla bōna mosadi a tsoxa, fii, byale a ba a buša ngwakō, a hwetšana bana ba robetše a xopola xore mohlomong o thsoxetše mo xonwē. A bona ba bile ba ija tša xoja, aretse, mohlomong o ile kxole, awa letšatši la ba la dikēla, ba ba ba robala.

/Byale byare.....

Byale byare xosa monna a tšwa le tsolô la xo tšoma a nyakêla pele o ile a ya xa xabo mosadi, empa a ka a mohwetšana, ke moka a napa a hlabela ba xabo mosadi mokxôsi wa xore ngwana wa lena a ke môna, a ke tsebe xore o ile kae.

34. Byale monna o ile xe a boya, a hwetša lentšu xae, la xore ebe xo tlile Maxomane a rumile ke Môla xore onyakelle mono. Monna a ka a leta sebaka xore ka moswana se boe, a thôma xo tšea dithoka le lerumu, a ya motseng wa Môla, a fihla are ke nyaka mosadi wa ka. Mola are xo yêna sepela o rôbala mosadi wa xaxo ke tla xo fa ka moswana.

Monna o ile a lala, a dikuluxa le motse wa Môla, a lebella xe a ka bôna mosadi wa xaxwe xe a ya xo rota, xore a mitše, xoba xo mo laya. A seke a môna, awa a ba a tloxa, a boêla xae, a fihla a robala.

35. Byale ka moswana a bitša ba xabo baxa Maile xa moxo le batswadi ba mosadi, awa ba fihla motseng wa Maile, byale a ba botša taba e, byale banna ba bangwe ba we ba xoba ba lexôna mohla a lifiša monna wa xa Môla xe a be a moswere le mosadi wa xaxwe ka ngwakong.

Bare, mokxalabye a kere re ile ra bolêla xore basadi ba mehlang, e bare motswetši ke wa mpya, o swanetše xo fêla o tsena ka ngwakong wa mosadi, byale wa seke wa re kwa ka baka la xore nyetša bonyana. Lehono wa di bôna matsatši a sešu a be makae, xa xona selô, wena lle xo e moxêla mesebyana ya xaxo, ke moka o lêlê xôna. Taba e ngwê ye o ka e diraxo a esale xona.

36. Monna a hlakana hlôxô, are xo bôna ke lena dinthuhulwane, ke lena le rilexo mosadi waka xore a tloxê, byale banna bare awa mokxalabye, o seke wa iša pelo kxole, a o sa belašlang, bana šeba o ba šile, o xape dikxomo xape le boxa fêla xe a tluxile a sa xo dira kotse. Xe ba bolêla ba le bvale, monna o be a sa dule fase, o be a no bolêla a sepela le kxôrô ya xaxwe.

Awa ba roma motho xa Môla, xore sepela o motše re nyaka dikxomo, ka xobane batswadi ba mosadi ba ba bixile taba, byale le bôna a ba kxone xore ba ka reng.

Môla a re xo lukile sepela o ba butsise xore naa ba nyetše ka kxomo tše kae, awa monna a boêla a butšiša taba e. Byale ke moka ba thôma, xo bala dikxomo, Maile yêna a re ke lesome la dikxomo le kxomo tše pedi.

37. Byale monna yo mongwê a éma a bolêla a re, le hlôkômêle, xa xoile xore mosadi a hlala Maile, le xona a se mathômô ka yêna, fêla motho o swanetše xo bolêla theresô, eseng xo nyaka xo ja le tšewe e seng tša xaxo.

Byale ba tšea ditaba ba difa batswadi ba mosadi byale batswadi, bare awa seke re se bonana sa xo tšwa xa Maile ke dikxomo tše phethaxo menwana e medi le lesome la dipudi.

/Byale ke moka.....

Byale ke moka dibaka le tšona tša bolêla byale, byale ba fetola monna, ka xore e tliše lesome la dikxomo le la dipudi. Kxomo tše pedi di dirile ke diaparô, le dilô tše dingwê.

38. Môla le yêna, o be a bitšitše ba xabo, byale a bexêla taba, a e bare xo yêna o swanetše xo nthša dilô tša batho bawe o bafe molato o fêle. Aa o ile a dинthša a bafa byale molato wa fêla.

Byale Maile a xapa dikxomo le ka bana. Bane ba ile ba dula ka lapeng la mosadi yo mokolo Mphekama awa a ba lêla, xo fihlêla ba xole, a eba a ba bolotša, yo mongwê wa ngwanenyana a ba a firiiwa, mohlang a nyala o tla nyallwa ka lapeng la Mphekama. Tmpa dikxomo ke tša kxaitšedi ya mosetsana.

Byale Mola ditaba tše Maile mo a ile a hlala ke mosadi, ba ile ba hlaba kxomo, ke moka ba nthša lehlakori ba ya ba bexa Mošate ka lona, xore e be re swere ditaba tša hlalanô byale molato o fedile.

39. Byale Mphôlôdi o tlozetše bana ba bararo, byale xe ele yêna Maile awa a sana baxa Makxolo wa xaxwe xa Lebone, byale ka xobane o tlozetše bana, awa xo lukile, yêna morwa Mpholodi o tla ya a tsoša lapa la xa Lebone xape ke kxorong ya xa Maile xe a kaya a tšea mosadi xa Malome a xaxwe.

Byale xona le ditswana tša lapa, byale ka mese le mohudu, dikobo tša bošexo, dipitša le mabêlê, byale dilô tšena a swanela xo tloxa natšo, ke dilo tša xa Maile byale tšo dula ka lapeng la mosadi yo we a fepaxo bana.

40. Mohlang ngwana wa mohlankana a xolaxo, a tšea mosadi ba swanetse xo mofa ka xobane ke dilo tsa mmaxwe. Ke xore ka molaô, mosadi a ka e toka ka mokxwa o a ka kxonaxo, fêla xe a ka lebala tše dingwê awa a ka sesa ditšea, ka xobane o thšaba xore monna a ka motšea mašene. Mašene ke xore bare mowe a xatilexo, ke moka ba nthša môbu, byale baya ba hlakantša le dihla-re, ke moka ba nyakêla motlwa wa sehlonge ba kôkôtela fase ba rêra ka leina la xaxwe, byale ke xore mafelô o swanetše xo hlaba ke madi, byale ka moraxo a hwa.

Byale taba ena ya mašene ba e thšaba fêla, xa xona motho yo a ka diraxo, ka xobane ba thšaba, ka xobane, molaô o re xe motho a thšexa a xole o phakiša a ehwa. Ke selo sewe ba se thšabaxo.

41. Byale ka yêna Môla papaxo Mabulêla, yowe leina la xaxwe e lexo Tlapa. Tlapa morwa wa xaxwe Mabulêla yowe a xo hladiša Bobete Maile mosadi Mpholodi ngwana Lebone.

Byale pele xa xore a hladiše Maile mosadi, o be a na le mosadi wa xaxwe, yowe a xo motsea xa Madike.

/Byale are xo.....

Byale are xo meka a dula naê n̄waxa ka otee, ke moka a tloxa a ya makxoweng mowe a ilexo a fetša mengwaxa e mentši, a sa xopole mosadi, le dikobo a sa mo romele.

Byale mowe mosadi a ba a xopola xore ke a bōna monna o na le mosadi yo mongwê, awa xwa setsee molato. Byale ka moraxo Sepedi Pôpêla a dira mosadi motlabo mafelô a kwa xore mosadi wa tsefa, a bolêla le mosadi xore a motšee mosadi a dumêla.

42. Xotsefa xa mosadi a bare malaô a xaxwe, awa bara xore mosadi o kxona xo fepa monna xore a seke a lapa, pitša ya mapoto ya seke ya bya. Monna a ka lala a nwele byala ke moka a tsoxa a e dimula, a seke a tseba xore naa, ke tla bōna kae, mapoto a xo tloša dipapalase byale a kwa mosadi a mitša ke moka a mo šupa mapoto. Byale tšatši le lengwê le le lengwê a dira byale ke moka monna le yêna o swanetše xo moswara ka matsoxô a mabedi. Ka lone le baka la xo tseba xe a lapile.

Byale ka mokxwa o we monna tšatši le lengwê le le lengwê xe a etšwa xa xaxwe, o be a no tšwa a thabile, byale banna ba thomexo makala xore monna o thabile a tšo nwa kae, ka xobane šo o re phala ka maxane.

43. Sepedi Pôpêla xe a boletše le mosadi a mo dumetše, ke moka ka moraxo a thšaba le mosadi. A thšabêla naê Tswapong mowe kxaitšedi ya Sepedi a tšerexo xōna. O dirêla xore sebare sa xaxwe se mo thuše ka dikxomo.

O ile a dula le mosadi matsatši a mabedi, byale sebara sa xaxwe, a mofa dikxomo tše pedi. Ke moka monna a tloxêla mosadi mowe ka kxaitšedi ya xaxwe, a boya xae. Sepedi ke monna wa lapa, o ne le mosadi wa xaxwe yo moxolo ke ngwana Mašumu.

44. Byale are xo fihla xae, a romêla motho xa Môla, xore le nyakelle mono, byale Môla are ke dikwile empa sepela o ba botše, ke sa ngwalia marifi xa mongwa mosadi, a kile xo xola mosadi o na le mong.

Tlape a ngwalle morwae, mangolo a motsibiša xore phakiša o boê xae, ba xa Pôpêla ba xo tšee tše mosadi. Awa Mabulêla o ile a mo xêla lengolo, a bala, a dikwa tša ka xare, a bolêla le makxowe a xaxwe a molokolla, a tloxa a fihla xae.

Byale ke moka ba motša ditaba tša xae, xore awa renâ re bōna ba xa Pôpêla, bare xe le nyaka mosadi le nyakelle mono. Byale monna o ile ke hlakana hlôxô, papaxwe a re awa, le saedi ke wena, ka baka la xore wa re xe o le makxoweng wa seke wa xopola xore ke šille mosadi xae, byale ka xo rialo mosadi a hlala, taba wena o ka nyaka dikxomo tša xaxo.

45. Mabulela a kwa molomo wa papaxwe awa, a re xo papaxwe, dilô ka moka di tseba ke wena, nna ke nna ngwana a ke tsebe selô.

/Papaxwe a re.....

Papaxwe a re awa mowe wa kwala ngwanaka. Byale a romela seba-ka xa Pôpêla xore mong mosadi o tlile, ka tšatši la xore re nyaka mesebvene ya rena, monna a nkxang o nkxa le sa xaxwe.

Môla a botša ba xabo, xore ka tšatši la xore le tle mono xae xa ke xone le ditaba tša hlalanô, byale Pôpêla le yêna a botša ba xabô, xa môxô le batšwadi ba mosadi.

46. Byale xe letšatši le fihlile, awa ba tloxa ba xa Pôpêla, ba fihla ba dula ka ntle xa kxôrô, ya xa Mola, byale ba xa Môla ba dula ka kxorong, ke moka ba thôma xo laudiša thoto e ba ile xo ba nvala mosadi ka yôna ba hwetšana xore mosadi ba nyetše ka lesome la dikxomo, le dipudi tše phethaxo menwana e medi. Byale ke moka ba tsebiša ba xa Pôpêla xore mosadi yowe re ile ra mo nvala ka lesome la dikxomo le pudu tše di phethaxo menwana e medi.

Byale ba xa Pôpêla ba butšiša batšwadi ba mosadi, byale batšwadi ba mosadi bare, awe ba bolêla therešo. Ke moka ba xa Pôpêla ba nthša dilo tša bôna ba bafa. Ba xa Môla ba bolêla xore re nyaka le bo mammalane, byale Pôpêla a re, awa xe ele bo mammalane bôna ke a šitwa xore nka lefa.

47. Awa ba palakana, ba xanetšana ka bo mammalane. Byale Môla a tšea ditaba a di foša kxorong ya xa Mašumu, kxôrô ya a moxêla ditaba. Byale letšatši la seko, la fihla awa kxôrô yare Pôpêla ke molaô o swanetše xo nthša le bo mammalane. Môla a bolêla xore bo mammalane ba ka ke kxomo tše phethaxo menwana e medi, byale batšwadi ba mosadi le bôna ba cumelana le taba ewe xo bolelaxo Môla. Xore dikxomo di ile xo fihla tša ba le ôna manamane awe. Popela o ile a xana, ke moka Mašumu a fitiša ditaba tša ya kxorong ya xa Mohlabe.

Byale le xona ba ile ba ba botša xore batle ka tšatši la xore, awa letšatši la fihla la xore ba e, xo seka. Le yêna Mašumu a ya nabo, xo hlaloša ka mokxwa owe a ilexo a seka ditaba ka ôna.

48. Byale ba kxobakana, byale ba botša kxoši xore batho ba le ba molato wa hlalanô, ba kxobakane, byale kxoši ya botša Motseta wa yôna xore butšiša xore naa ba tlile ka moka, a butšiša, ba dumela.

Kxoši ya botša motseta xore bexa banna ditaba, byale le tsene tsekong. Motseta a dira ka mokxwa owe a laetšwexo ka ôna. Byale ke moraxô, ke moka a botša Pôpêla xore a ubitši ke rena o bitša ke Môla, byale Môla motho yola ke yo.

49. Môla e êma, a re thôbêla dikxoši ke tlile mona ka baka la xore ke fapane le Pôpêla, ke be kena le mosadi wa morwa wa ke byale yare a sale makxoweng, Sepedi a tšea mosadi a thšaba naé, byale, ba romela motho, ka ba fetola ka xore ke sa tla ngwalla morwa wa ka.

/Awa ka mo ngwalla.....

Awa ka mo ngwalla a fihla, ke moka ra kxobakana ka tšatši la xore awa a baka ba ntapiše, ba ile ba nthša dilô tša ka ba mpha byale ka ba botša xore dikxomo tša dina le bo mammalane ke xore manamane a phethaxo menwana e medi, byale o xana xo nthša ke yôna phapanô ya rena.

Byale bare šidiwe Pôpêla.

50. Pôpêla a êma a re thôbêla ba bina tlou, ke nnete, ke tšere ngwetši wa mokxalabye yo, byale ka rona motho,, a mphetola ka xore o sa tla tsibiša mongwa mosadi, awa mong wa mosadi a tla, byale ba mpitša xore ke tle ke lefe, awa ka fihla ka lefa le-some la dikxomo le pudi tše phethaxo menwana e medi, byale bare xonna re xo bone fêla xo šetše bo mamalane, byale ke mowe nna ke sa kwanexo nabo.

Madike motswadi wa mosadi are awa dikxoši, tšewe tša xo tliša ke Môla ke tša na tšewe ditšwilexo, byale manamane a kxomo tša xo tšwa xa Môla ke manamane a a phethaxo menwana e medi. Nna ke re Pôpêla o twešantše le Môla o swanetše xo nthša a mofe.

51. Mašumu a êma a bolêla, a re thôbêla ba bina tlou. Awa ditaba ke ile ka di kwa ka ôna mokxwa o we ba laudišitšexo ka ona. Byale nna ke ile ka botša Pôpêla xore o na le molato, byale a xana, ke moka ke xe ke mo fitiša a etla mo.

Baahludi ba bolêla xore awa taba ya mohuta o, a se taba e e sekiwaxo, Pôpêla wa tseba xore ke molaô xore ke motho a ile a hladiša mosadi, o swanetše xore a nthše lebo mammalane. Byale ba bôna Pôpêla molato. Kxoši ya re o swanetše xo nthša dikxomo tše phethaxo monwana ka otee.

Pôpêla a tloxa a ya thopeng, byale xe a le thopeng le ba xabo, ba motša xore a dintšše, byale mokxalabye a xana, byale ba roma motho xo botša lelxotla xore wa xana.

52. Byale kxoši ya laêla xore a tlemiwe, awa ba mo tlema, ba xopotše xore mohlomong o tla thšoxa, awa a seke a bolêla selô. Byale xe ba motša xore bolêla nnete, monna a re xa xona nnete e nka e bolêlaxo, sewe seitšexo le ntlême, se tla ba sa re motlemo-leng.

O ile a dula kxolexong beke ka moka dijô tšona a ija tša xo tšwa mošate. Byale bare xo yêna nthša pudi ba xo tlemolle, a re xo bôna pudi a ke nayo. Awa ba ba ba moxokolla ka ntle le sa xoxokolla diaka. Byale kxoši vare xo Môla, nna monna o nthšitile, byale taba e elexo xôna, ke tla lefa tsela xore le e Makhutšwi.

53. Môla le Motseta wa kxoši ba ya Makhutši awa ba fihla ba be-xa ditaba, awa ba amoxêla ditaba, byale ke moka ba re xa lukile ka tšatši la xore ba tle.

/Ba tsibiša.....

Ba tsibiša Pôpêla xore ka tšatši la xore le a nyakêxa Mošate, awa a dumela, ka letšatši lewe ba tsoxêla Makhutšwi xa môxô le motšeta wa kxoši.

Byale ditaba tša tsena, byale Môla a laudiša byale ka pele, le yêna Pôpêla a laudiša byale ka pele, le batswadi ba mosadi le yêna Motšeta wa kxoši a laudiša ka mokxwa owe ka hlolo e ilexo ya ahlola ka yôna.

54. Baahludi ba Makhutšwi le bôna ba bôna Pôpêla phôsô, kxoši ya re o swanetše xo nthša kxomo tše lesome. Pôpêla a ya thopeng byale a fihla a roma motho xore sepela o botša lekxotla a ke xane ka xore ke nyatša kxôrô, a wa xa ke dumele molato owe ba mpotšaxo. Byale motho a ya a bolêla, byale kxoši ya re a ba motleme, awa ba mo tlema.

O ile a dula kxolexong beke tše pedi, byale mafelong a beke ya bobedi, ba lokola Môla xore a sepele xo bexa ditaba Leydsdorp. Awa a feta a ya a bexa ditaba byale ba mo fa lengolo la xore a ê a fe Pôpêla. Byale ba motša xore ka tšatši la xore le swanetše xore le tle. Awa a fihla xae, a fa Pôpêla lengolo, byale a motša le ka molomo xore ba itše ka tšatši la xore letle.

55. Letšatši la fihla la xore ba ê Leydsdorp, awa ba sepela, ba rôbala tseleng, bya sa ba tsena e sale xosasa pele xa xore ba bule ka ntloro. Ba tla ba bule kantloro.

Lepôdisa la ya xo ba bexa xa komosasa, awa komosasa a re a babe ba dutši ke tla ba bitša ke moka ba dula. Ka moraxô Komosasa a ba bitša xore ba tsene, awa ba tsena. Byale a thôma xo bolêla nabo. Môla a laudiša ka ôna mokxwa ola a tšwaxo a laudiša ka ôna dikxorong. Byale komosasa a re xo Môla, awa dikxomo o be o sa difiša, o be o tšere mosadi, byale manamane a tšwalla batswadi ba mosadi, xo byale ka xe mosadi

56. le yêna a xo bëlêxêla bana. Ka xo rialo nna a ke bone molato.

Môla a re awa morena ke molaô wa Sesotho, xe mosadi a ile a hlala, re xapa le bo mammalane. Komosasa a re wa kwala xe o phišitše, o sa mpha, byale o be o nyetše le hono o hwetšana tsela ya xo xapa dikxomo tša xaxo xa Makxolo wa xaxo. Byale tšewe o ilexo wa nyala ka tšôna o xapile naa, a dumêla, byale xo fedile. Are xo Pôpêla sepela a ona molato, wena Môla o komêle motho yo.

Byale Tlapa a thôma xo lwa ka molwa o dutši, ke xore dihlare, byale Pôpêla ke xe a tseba xore Môla ke ngaka a thôma xo kitima le dingaka tše dingwê xa môxô le mosadi wa xaxwe.

57/Byale ke.....

57. Byale ke moka Mōla a leka Sepedi ka moleko, a mo hlabiša madi, byale ke moka xe ba sepele le dingaka tsa boléla xore awa o likile ke monna wa xo bina tlou, yowe ba kilexo ba ba le ditaba, byale ka xo rialo o belaéla dikxomo.

Byale ke moka ngaka ya re awa motho a ka fêla xe le ka sepela le dingaka, byale ba napa ba re awa morena napa o re lekêlé yêna ke moka a tšea molekô a o boetša xa mong wa ôna.

58. Ke xore ba dira ka mokxwa o, ba nyakêla motlwa wa Mohlone, byale ba o fôtle ka thšidi ya Maleko, byale bare lehlakori le we a hlabilexo ke madi, ba mo hlaba-hlaba ka ôna, byale ke moka ba hwetšana mohlare o moxolo ba kôkôtêla, ba boléla xore xe e le motho diboêle xo yêna, xe e le Modimo madi a tloxêlé molwe-tši.

Byale ka m raxô xa letšatši ka le tee, ba kwa xore Tlapa wa babya, o hlabile ke madi a lehu, awa o ile a babya beke tše pedi ya bobedi a hwa.

Byale ke moka ngaka ya boêla xa Pôpêla xore o pone byang, a re awa ke bone, byale ke moka ngaka ya re xo yêna o swanetše xo nthsa kxomo le nku ya xo phutulla moraba. Awa o ile a nthša, byale Sepedi a sala le mosadi yowe barexo ke Mamabôxô ngwana Madike.

59. Byale xo tloxa mowe dikxomo tšabo Mammalane tša hwa ka baka la molaô wa sekwowa, byale xe motho a hladišitše mosadi o swanetše xo no xapa fêla dikxomo tšewe a ilexo a diša.

Mosadi yo Mamabôxô o be a sena ngwana xe Pôpêla a hladiša, o ile a êma le baka le letelele, byale a re xo fihla xa Pôpêla, ka kitima naê le dingaka, tša môpêla, awa a bêléxa bana. Xe la a re xe a hlala a hlale ana le bana e be ba swanetše xo tšea ke Môla ka baka la xore ke madi a xwê.

60. Byale o be ana le yêna Mamabôxô fêla, le mmaxo lesoxana, byale bana ba Mamabôxô e be ba swanetše xo šala ba lêla ke mmaxo lesoxana. Xe mmaxwe yêna a se xôna a hwile, fêla a be ana le basadi ba babedi, o swanetše xore ba lêlé ke mosadi, xe mosadi ana le sekwapo baneng, awa monna o swanetše xo tšea bana ba xaxwe a ba bee lapeng la kxaitšedi ya xaxwe, yêna o swanetše xo bahôkômêla ka molaô, ka xobane o tla fêla are bana ba kxaitšedi ya ka.

Byale ka monna yo bare ke Makeaxane Mōla o ile a tšea mosadi wa xo no nthša thakeng, byale a dula nae le baka le a baxo a dira bana ba babedi, Mošemananya le ngwanenyanana.

61. Byale mosadi a hlale Makeaxane ka baka la lerobo la xaxwe, xe mosadi a etšwa nokeng, ke moka o nyaka xo lebella mosadi tša ka pele, o nyaka xo bôna xore na o be a sa rôbale le morra yo mongwê, byale a hwetšana xore mosadi bopele bya xaxwe botala o re o be o rôbala le monna yo mongwê. Ke moka a thomaxo tia mosadi.

/Byale mosadi.....

Byale mosadi a re xo monna xo ka o ne xe re ka sepela ka babedi moxongwê le moxongwê mowe ke swanetšexo xore kee, ka xobane o tlabo wa mpolaya, o tsebe xore ke keya dikxoneng o ee le nna xoba nokeng le xe ke ya ka ntle o tle o ke meletše.

Eyale monna a šita xo mo araba ka baka la xore, o ka seke wa kxona xo ya nokeng le mosadi xoba dikxoneng. Eempa le xaxo
62. le byale a tšwela pele le xo tia mosadi, mosadi a lebella a 'bôna xore awa xa xona thušô a tlxa a boêla xa xabo Bolobedi, a fihla a botša batswadi ditaba tša monna ka moka. Mafelô a ba botsa xore xo ka one xe leka fa monna dikxomo tša xaxwe, nna a ke sa mo rata.

Ka moraxo monna a šsla a latela mosadi, byale xe a fihla xa makxolowa xaxwe a bôna mosadi wa xaxwe, a wa a fihla a dula kxorong, a dumedisa ba a moxêla maduma a xaxwe, awa a baka ba molediša selô byale yena ka nosi o itse ke bolediša mosadi wa xaxwe, ke moka mosadi a motša xore a a o tsebe xaxeno ke a xobotša tloxa, nna banna ba tletše ba tla ntšea.

63. Monna a ka a hlôkômfla mantšu a mosadi a xopola xore mosadi wa ra loka, awa letšatši la dikêla, lebaka la xo robela la fihla. Mosadi a tsena ka ngwakong a la lexoxo a rôbala, byale monna le yêna a fihla, a robela byale mosadi a fo homola.

Ke moka monna a leka xore ke bolediša mosadi, mosadi a fo homola, byale a re xo mosadi sokoloxêla ka mono, mosadi a re xo yêna xe o sa nyake xo rôbala tsoxa o tloê.

Monna a leka xore ke sokološa mosadi ka maatla, byale mosadi a hlaba mokxoši, byale ke moka makxolo wa monna a tsoxa, a fihla a re a molato keng, byale mosadi a re ke makatša ke monna yo o nyaka xo nkata, byale Papaxô, mosadi a re xo monna tšwa o tloxê xa na byale.

64. Monna o kile tšea xore ke a kxotlella awa monna a ba a tšwa a tloxa, a tšama a kxopêla malaô metseng e mengwê.

Monna a bôna xa botse xore awa mosadi o hladile, a xoma a boêla xae, a fihla a botša ba xabo taba e, byale ba xabo, bare xo ka one xore xo rumiwe motho ke yêna yo we a tlayaxo a re tšeela ditaba. Awa ba roma motho ke moka a ya, byale xe a fihlile, a re ke rumile ke Môla, o re a ba xa Makxolo molato wa ka keng, ka xobane ke ile ka fihla mowe la nthaka le bošexo.

Byale ba xa Makxolo wa xaxwe, ba re awa o tla kwa mosadi wa xaxwe rena a re tsebe selô, byale ke moka mosadi a bolêle pele xa sebaka.

65. Mantšu ana, a re awa nna monna yowe a ke sa mo nyaka ka baka la mekwa ya xaxwe.

Mekxwa ya xaxwe byale nna xa ke tšwa nokeng xa ke tšwe nokeng, ke tšwa banneng, xe ke fihla ka xae, ke moka o thôna xo pitšetša ka ngwakong ke moka o re xonna êma re bône ka pele mohlomong o be o rôbalana, ke moka tšatši le lengwê le le lengwê.

/Xape ka ya.....

Xape ka ya dikxoneng xoba moroxong, nna aka ya nthse ke ile ba nneng, byale modirô ke ôna.

66. Xe a eya Mabyaleng xôna ke sepela nae, byale xe re nwa mabyala a ka swanêla xo tšea maxane le batho ka baka la xore xe nka tšea nabo, bona ba bolela, dišele ke moka ke a teiwa tšewe le wena morumiwa wadi useba. Tšatši le lengwê le le lengê xe a lebeletse ka pele xa ka, ke moka o tswalla ngwakô ke moka wa nthôbala, empa mowe e be xo sa tšee molato ka xobane ke dile tša xaxwe. Byale ka ôna mabaka aawe nna a ke sa mo nyaka sepela o motše.

Batswadi ba mosadi bare xo sebaka, naxa a dištelane xo êtelana batho, o ke o re hotše xore nae ke ôna molao wa ko wa xaxêno, morna a re awa dikxoši, byale lehono ke taba e e ka dirang ke motho wa mahlô le ditsêbê ene, setaka sa re awa, a wa sepela o motše a tle a xape dikxomo tša xaxwe.

67. Sebaka sa laêla sa tloxa, awa sa fihla xa Môla, awa sa bolêla xore o swanetše xo botša ba xêno ka moswana ba tsoxêlê mowe kxorong ya xaxo, ke tle ke ba hlalošetše mantšu a ke tšwaxo naô.

Ka moswana a ya a hwetšana baxa Môla ba le xôna. Byale a dumedišana nabô, awa a thôma xo bolêla, a re awa ke buile, mola la xoba le ntumilê xôna, byale ditaba dia thathafee a se molato, ke nlalô se se ke se hwetšaneng, ba ile ke tle ke le hotše le tle xo xapa dikxomo tša lena, ka baka la mekxwa ya Makeaxane.

68. Mekxwa ya Makeaxane xo bolêla mosadi wa xaxwe, lehono xo hlaloša sebaka se hlalošetša ba xa Môla. Mantšu a mosadi mabapi le mekxwa ya Makeaxane. O re Makeaxane o ntenne byale ke nama ya makhura. Ka baka la xore xe ke tšwa nokeng xoba dikxoneng xoba moroxong a ke tšwe nthse, ke tšwa banneng, byale ka xo rialo ke moka ke bitšetšwa ka ngwakong o bôna ka pele xa ka, ka moraxo o rôbala le nna, xe ke tšwa ka ntle modirô ke ôna, byale xe ke le mabyaleng a ke tšee maxane le ba bangwê ka xobane ka tšea maxane nabo, ke a teiwa, o re ke maxane a xore ba mpitšetša banna, byale byale.

/Byale ba xa fêla.....

Byale ba xa fêla Makeaxane ditaba, awa a seke a roba selô, ka xobane le bôna ka mahlô ba môna. Ke moka baxa Môla ba ya ba xapa dikxomo tša bôna.

Byale Makeaxane ke thšuwana papaxwe le mmaxwe ba hwile,
69. empa o na le kxaitšedi ya xaxwe yowe a tšerexo ke baxa Mongale, byale a tloxa le bana ba xaxwe le yêna ka nama a fihla a dula lapeng la kxaitšedi ya xaxwe.

Byale kxaitšedi ya xaxwe, e lêla bana xamôxô le papa bôna, byale ngwanyana yowe moredi wa Makeaxane mohlang a tšeiwa o swanetše xo nthša kxomo a fa kxaitšedi ya xaxwe ya maledi.

Mosadi xe a hwetše ke Monna. Konko Mongale mosadi wa xaxwe ke Thokwane byale Thokwane o be ana le bana ba banenyana ba bararo, le mošemane ka otee yowe leina la xaxwe elexo Makellô.

Konko a hwa morwa wa xaxwe esale lesoxana, byale awa molato
70. a o xona. Byale Makonkwane (Konko) o be ana le bo morwa raxwê bawe Maina a bôna elexo Matšokotša, Matlala, Matsentse le Phirima.

Makonkwane o be a xile motse wa xaxwe a le noši, byale ba we le bôna ba dutši xa bôna.

Byale xa xona monna yowe a swanetšexo xore a tsene ka ngwakong, mosadi a salla selô sa monna wa xaxwe. Ke xore motho ore xohwa, ba tswalla ngwakô, byale basadi ba dula lapeng banna bôna ba dula kxorong. Xe ba yo mo nthša ka ngwakong, mosadi xoba ngwana wa xaxwe wa pele wa ngwanenyana o swanetše xo phekaxana molomong wa ngwakô, byale ba motaboše mohu ka xôdimu,, xe ba moiša mabitleng.

71. Xe mohu a tšwile ka ngwakong byale basadi ba boleloko la xabo mohu, ba tsena ka ngwakong xa môxô le mosadi wa xaxwe. Byale ke moka ba lla sellô.

Ka moraxo xa matšatši a mabedi ba nyakêla ngaka e tlilo alafa lehu, ke tšatši lewe mosadi wa mohu, a thomaxo xo tšwêla kxakala. Pele xa mowe xa xore ngka e mo xôxê ka ngwakong basadi ka moka ba leloko la xabo mohu, ba swanetše xo tsoxêla nokeng le mohlolôxadi, ba yo hlapa.

/Byale xe ba buile,.....

Byale xe ba buile, ngaka e thōma xo alafa lehu, ka lona tšatši lewe monna yowe a ilexo a tswarella mohu, o swanetše xore a be xōna ka xobane ngaka e tla thšuba dithsetla, byale yo mongwē le yo mongwē a š a o retsa matsōxō a xaxwe, ka moraxo bana le mohlōlōxadi ba kurupšela kobo ba o rēla dithsetla.

72. Byale xe ba o retše ke moka ngaka e šila dithsetla tšela, e thōma xo alafa mohlōlōxadi ka tšōna. Ka moraxo ke moka o mo hla-kola dilō tšewe a xoba a diaperere, byale ka maseka le dipheta le tše ding..š tša xo kxabiša mmele. Ke moka wa diboloka.

Byale ke moka ka moraxo, xa matšatši a mane ba dira dikxodiko, ke xore byala bya xo hlaba meriri, yo mongwē le yo mongwē wa bo-leloko la bo mohu o swanetše xo phalola, baxabo mosadi ba thula phoxō. Dikxodiko, ba bangwē ba re ke kxoko.

- Byale ka lona letšatši lewe, ba thōma xo apeša mohlōlōxadi dipheta
73. tša manti, maotong ba mo tlemella dinti ke ōna maseka a xaxwe, matsoxong esale tšōna le difakeng le molaleleng byale hlōxong ba mo tlema ka hlware. Dinti tšela a diaperexo ke dinti tša Mohlahle.

Byale ke moka ba mo diršela mokokotlšelo wa mohlare o ba rexo ke mohlōlōxatšana, ke moka o kōkōtlšela ka ōna, mo xongwē le mo xongwē mowe a yaxo a ušii. Byale hlōxong o tlōla ka dipilō a phahlaxanthšitše le makhura.

Dipilō xe o kwa ba re diaila, bara xore ke dilō tše we dišumišwaxo ke ba hlōlōxadi. Ka xo rialo ba bōna ngwana a šila, awa ba mo kxalema.

74. Batho ba matšatši a bolehorō bōna ba we bareng re latela se-kxowa ba rēka kobō e barexo ke marine, byale ke moka, ba roka byale a para yōna. Marine ke kobo enthso, byale ka tsōna dipilō.

Ba tšea lebaka le letelele, ba sa apere dilō tša bohlohlōxadi. Ka moraxo, ke moka ba dira byala bya meriri, ke xore meriri ya bōna e ya tloxa ya ba e xotše.

Byala bya meriri xe ba dira byala bya meriri ba tsebiša ngaka, xore ka moswana ke tšatši la byala bya meriri, byale ke moka ngaka e tsoxšela xōna e sale xosasa.

/Ba xabo leloko.....

Ba xabo leloko la bo mohu le babo leloko la mosadi awa ba phakiša xo faxesa maušwa esale xosasa xore ba phakiše xoya byaleng bya meriri, ba ya ba rwele mabêlê ka dirotwana.

75. Ngaka ere xo fihla ke moka ya thôma xo tšama e nyakêla dihlaire, byale xe ba kxobakane ka moka, ba thôma xo laolêla botho yowe a swanetšexo xorêma mohlôlôxadi, xe ditaola diile tša a reya kxaidi ya motse awa ke yêna yowe a swanetšexo xo ba rêma.

Xo rêma ba tšea lexoxo ke moka ba ala lapeng la mosadi yo moxolo, byale ke moka ngaka ya thôma xo thala lexoxô ka thšidi e kxwebedu a dira lesaka byale ke moka a dira mafôrô. Byale mafôrô awe a swanetše xo lebella mowe ba boyaxo xôna.

76. Byale mohu Konko ke Mongale, byale o boya moxotsweng xa maphela moxotsweng nka thekô ya leboya byale mafôrô a xabo a swanetše xo lebella thekô ya leboya.

Mohlôlôxadi ke moka o tsena ka mafôrô, a fihla a dula xôdimu xa lexoxô; byale ke moka yowe a ba rêma xo a rêma, o rêma phatleng, le ka sekxošing le mahlaeng, xe a feditše xo dira byale ke moka o kxaole dinti tšela a xoba a diapere, ka moka lehlware, byale ke moka wa tšwaxwa tsena yo mongwê, byale byale. Xe ba feletše ba yo ba phalola la bobedi, ke moka ba tloja ka dipilô xape.

77. Xoupa byale ke moka ba tšea meriri, ba xôxa byane bya molomong wa ngwako, ba fihla ba phuthêla meriri ka ôna, byale ke moka motho yola wa xo a rea ke ditaola, byale o tšea meriri ela o upêxa meriri ka fase xa sehlaire se sexolo. Ke xore ore xo fihla ke moka a fata a lôkêla meriri.

Dinti tšela tša xoba diapere ke mohlôlôxadi, ke moka di tloxa le ngaka, yo fihla ya dipahlaxanya le dihlaire tša yôna ke moka a dia thšidi ya lexxôpô, ke moka anthše e ngwê a tle a fe ba bo mohu, ke xore e dula le mohlôlôxadi.

/Thšidi ya lexxopo.....

Thšidi ya lekxopo ke xore e thuša kudu bakeng sa malwetši a malōpō le difekeng, le malwetši a ba banyana ba makxoma.

78. Ke moka ngaka e feditše modirō wa yōna, byale xe ba tllilo xo ma ba dira byala bya meriri ya mafellō awa a ba sa bitša ngaka yēna xe a etla o notla xo kxopēla byale ka batho.

Ka moraxo xa byala bya meriri ya mafellō, awa byo we ke moka mohlōlōxadi o apara dilō tša xaxwe tšela ba xo mo hlakola ka byala bya kxoko. Byale ke moka Thokwane ke mohlōlōxadi, byale ke moka Matšokotša a bolēla naš awa ba kwana ke moka a mošēxēla, fēla monna wa xaxwe yo moxolo ke morwa wa xaxwe Makelō.

A se monna yowe a swanetšexo xo tsena ka ngakong, awa ba ra xore ke yēna yowe a tlaxo mofakatša ka xo modirēla medirō, le xo mo hlōkōmēla, xe a sena diaparō.

79. Lebitla la ngwanana le boxadi mohlōlōxadi a swanēla xore a tloxē a yo dula xaxabo. Monna yowe a mo rataxo o swanetše xono mo sēxēla e seng xore a ka mo nyala, awa lehu a bahlale.

mohlōlōxadi bare mohlōlōxadi a laolwe empa lexa xole byale o swanetše xono dula boxadi, byale xe a dirile byala, o seke wa mo laola, le xe ele wena ra ngwane wabo mohu, xoba ra moxolo. Xo tlare yēna ka noši a xobexa xore xona le mapoto tla wa bōna, ke moka wa ya, awa o tla napa a xobotša le modirō wa ōna. Byale ke moka o tla tšea sexō a xofa byale ke moka wa kxa wa nwa.

80. Byale xe ngwakō wa xaxwe o na le lešoba o swanetše xore o rulšlē, awa mowe o tla ba o moswere ka molaō. Xe a sena letšepe la xo lema, o mo nyakelle. Byale xe o mo hlōkōmēla ka mokxwa owe le xe a ka leka xore wa tloxa, xore o dula xaxabo, awa o na le maloka a xo butšiša xore batswadi e ke le butšiše moredi wa lena xore naa phōšō yaka keng.

Byale mowe batswadi ba tla kxōna xo sōla ngwana wa bōna ka xobane ka ditsēbē le bōna ba dikwa xore monna o tswere mohlōlōxadi xa botse xo swana le basadi ba xaxwe.

81. Mohlōlōxadi a ka tloxa a ya a dula xaxabo, xe ba boleloko la mohu ba sa mosware xa botse. Byale ka mosadi yo Senamēlē ke ngwana Mašilu, byale o be a tšere ke baxa Mohōfē, byale monna wa xaxwe a hwa, ba xa Mohōfē ba seke ba mo hlōkōmēla, /byale mosadi.....

byale mosadi a tloxa a bošla xaxabô.

Baxa Mohôfê a baka ba mo šala moraxo, awa ba ile ba no mo homolêla, byale kxaitšedi ya xaxwe a fihla a mo axêla ngwakô. Empa lexa xole byale, banna ba we a ba bêlêxaxo, ke bana baxa Mohôfê, ka baka la dikxomo.

Madome Seerane monna yona ke thšuwana, o ile a hwêla ke batswadi, empa o be ana le dikxaitšedi tše pedi, byale a tšea dikxomo tša yo mongwê a tšea mosadi ka tšona.

82. Leina la mosadi yowe a xo motšea ke Kcpyane ngwana Lebone, awa a xa motse wa xaxwe, ele xore o be a dula motseng wa malome wa xaxwe Tselane.

Byale Madome a ya a sêxêla mohloloxadi waxa Pôpêla yowe leina la xaxwe elexo Motšatši ngwana Mašumu. Yowe monna wa xaxwe a illexo a hwa ka bolwetši bya sehuba se sexolo (Ntlêrê).

Mosadi wa Madome, a bêlêxa mafahla, yola wa mosêxêla a phumexêla ke mpa. Byale monna o ile a hwêla madibeng, byale xwa seke xwa tsebexa xore ke xa o fe mosadi.

Madome o ile a tsena ke sehuba se sexolo, byale dingaka tša leka xore dialafa awa tša pallwa a ba a hwa.

83. Lehu la xaxwe mosadi yola wa xaxwe Kopyane o ile a ba le ngwana, empa ka lebaka lewe, Madome o be a sa rita, byale e rile ngwana a sale ka ngwakong byale papa xwe a hwa.

Taba ena e ile ya imêla ba kxalabye, awa ba mo felexetša mabitleng, byale e rile ka mabanyana mo ba etiša, byale mokxalabye Tselane are, xo Maxomane, xe o mpôna ke le byale ke xakanexile, a ke tšebe xore naa, mosadi yo Kopyane a ngaka e tlatla e moxôxa byang ka xobane ke motswetši, maxomane ke ngaka, ke yêra yowe a swanetšexo xo tlilo xôxa mosadi.

84. Byale maxomane Sethropo a re xo Tselane, Maforwane le nna esale mo ke bêlêxa taba ya mohuta o nheso ka e bona, awa e be ele bôna ba kxalabye ba baxolo ka babedi, le mphathô wa bôna ke mphathô ka otee ke Matuba.

/Ka moraxo, ba.....

Ka moraxo, ba bitša ba kkekolo ba babedi ke Mamoxasane le Mathari, le bōna mphathō wa bōna ke Matuba. Byale ba kxopēla ke letšo xo bōna, byale Mamoxasane a re awa a se taba e e tswenyaxo ngwana o xo dile. Ka moswana re tla mo nthša ngwakong, xore le yēna o tle a lafiwe le mmaxwe.

85. Ngaka e be e swanetše xo tsoxēla byale ke moka be napa ba tibēla ngaka, ke moka esale xosasa ba nthša ngwana ka ngwakong, byale ngaka ya tsoxēla ka letšatši le le latšlaxo xo tla xo dira modiro wa yōna wa xo alafa lehu.

Lehu la mosadi xe mosadi a hwile monna le yēna o swanetše xore a dulē ka ngwakong alle sellō sa mosadi wa xaxwe. O dula le basadi, fela bontši bya banna ba swanetše xo dula kxorong.

Ngaka e tlatla e mo xōxa ka ngwakong, ke moka ya mo alafa, byale ka mosadi. Byale yēna ba no phalola hlōxō, ompa a tlole ka mahura a dipilō, le xo tlēma hlōxō a tleme, o no apara fēla mohlahle wa molaleng.

86. Mohlahle ka ōna mohlahle o, ke selō sewe yo mongwē le yo mongwē o tla tseba ka ōna xore monna o hwetše ke mosadi le ka mokōkō-tlēlō wa mohloioxatšana.

Mabyala ba no dira byale ka xe ba dira a mohlōlōxadi wa mosadi, byale ka byala bya kxoko, le byala bya meriri le byala bya meriri ya mafellō.

Maruping Mohōfē o ile a hwela ke mosadi wa xaxwe ngwana Moyene, byale mosadi yo o ile are esale kxarebe, ke moka a thšekxa, byale ba nthsa mpa, byale xo tloxa mowe a ba sekōka. Xo fihlāla monna wa xaxwe a meka a le byale.

O ile a dula naē mengwaxa e lesome, a dutši a ke tima le dingaka xo alafiša mosadi le xo leka xo bō fediša xore mosadi a hwetšane mpa, awa monna wa batho o ile a pallwa.

87. Tšatši la lehu la xaxwe xobe xona le byala motseng wa Maruping, byale ba hlwa ba enwa byala le yēna mosadi, le motseng wa Sebaše xobe xona le byala. Byale e rile ka moriti, awa ba tloxa naē, ba ya xo kxopēla byala motseng wa Sebaše.

/Byale e rile xe.....

Byale e rile xe letšatši leya xo dikêla mosadi a kwa xore mmele wa xaxwe a o kwe xa botse, ke moka a thôma xo xopola xoya xae. Byale o rile xe a le tseleng, awa a palwa ke xo sepela a hwetšuna ke basadi ba babedi yo mongwê wa bôna yowe ba mo tsebaxo ke ngwana Mokxwatse, byale ba rwala mosadi ba mofihliša xae. Ba

88. fihla ba mo robadiša ka ngwakong wa xaxwe, awa ba tloxa. Mokxe-kolo mmako Marupi o be a le xona xae, a babya.

Byale ka lona tšatši lewe, Marupi a rôbala ka ngwakong xa mosadi yo a tšerexo ke mosadi yowe leina la xaxwe lexo Thšwenyana ngwana Morema. E rile ka moswana xe batho ka moka ba tsuxile, ba bôna letšatši le bile le hlaba mosadi a sa tsoxe, byale monna o ile xe are o bula ngwako a hwetšana xore mosadi a sa phela.

Monna a botša mmaxwe xore ka monna a ke dibone xe botse, xe mmaxwe a tsena a hwetšana xore awa mosadi o hwile. Ke moka ba thôma xo kitima ba tsibiša ba xabo mosadi xa môxô le ba xabo monna. Awa ba ile ba phalêla mowe mokxoši o hlabyaxo awa xe ba fihla ba hwetšana xore motho a sa phela.

89. Batswadi ba mohu byale a baka ba butšiša Mohôfê xore naa molato keng, ba ile bare xo Mohôfê o bolaile ngwana wa rena, o re wena o nyaka xo šala o dutši leyo wa xa Morêma. Mohôfê o ile a šitwa le xoba araba, byale bôna ba xa Moyene bare awa re swanetše xo bitsa ngaka ya lekwowa xore e tle e bône xore motho o bolaile keng. Byale Mohôfê a re xo bôna xo kaone, xe re ka nyakêla ngaka ya Sesotho, ya tla ya sinya motho yo, ba xa Moyene ba xana.

Baxa Moyene ba kitima ba tia motote wa xo ya xa komosasa, byale komosasa a re awa xo lukile, fêla botša monna wa mosadi yowe

90. a tle mono ka noši esale xosasa, awa ba xa Moyene ba fihla ba botša Mohôfê xore wa nyakexa Leydsdorp le mosadi yo ngwana Morêma esale xosasa. Letšatši ke xe le dula thaba, awa monna yola waxa Moxofe a lala a sepela bošexo le mosadi, ba ya ba rôbala kxaufsi le tloropong.

Erile xe ba bula le bôna ba fihla awa ba fihla ba botša maphôdisa byale maphôdisa bare, e fêla re thšaba xore xoma o boloka mosadi wa xaxo, fêla rena re a tloxa xa na byale le Komosasa re tšama re thêdiša.

/Ba ile ba sa.....

Baile ba sa bolela byale Lekalakala Moyene, a fihla, awa a bolšla le Komosasa, byale Komosasa a re xo yēna a ke ne lebaka xo ka o ne xe o ka ya Isiisi.

91. Lekalakala a feta le mabōfiwa a xaxwe, awa ba fihla Isiisi, a fihla a botša lephōdisa la mowe, byale la botsa Leisiisi, byale Leisiisi la ba bitša ba tsena.

Lekalakala a bolšla xore morena, ke tlile mo ka xo nyaka ngaka, batho bana ba babedī bana ba bolaile ngwana wa ka ka byala. Leisiisi la butšiša Lekalakala xore naa o mōne xe a molaya, a re awa, byale o tseba kang, a re ke nokwa batho, wa ba tseba, aowa.

- Leisiisi la motloxēla la butšiša moxatša mohu, Maruping a bolela xore mosadi yowe waka esale ke mmeka ele molwetši, byale lehono ke a makala xe baxa makxolo bare ke molaile kxathe ke dutši
92. naš lebaka la lesome la mengwaxa. Xe ke tšama ke nyaka dihlare tša xo mo alafiša, ke akxolwa xore dingaka tše dintši dibile di tenwe ke nna, xe ba mpōna ba thōma xo utama, ka baka la xore le dithseka difedile ka bolwetši bya mosadi yowe a tloxetšexo.

Makxowa bare sepela o boloka mosadi wa xaxo, Moyene a rekwe sewe a se bolšlaxo, monna yola wa xa Mohōfē a xona, a lapile, ka baka la mokxwa owe baxa Makxolo wa xaxwe ba mošumileng ka ōna, o ile a palwa ke xo fihla xae, byale a rōbala tseleng yare esale xosasa a fihla.

- Baxa Moyene ba rwala mohu, ba moiša mabitleng a xa Moyene, bakeng sa xore ba moiše mabitleng a xa Moxofe, ka xobane ba xolo-
93. xolo bare bitla la ngwana le boxadi, wa bōna batswadi ba rwala ngwana wa bōna ba moiša mabitleng a xabo, ke xore ba diō molaya. Xo byale ba xa Moyene ba lebetšetwetši ya ngwana wa bōna.

Ka ōna mokxwa owe, baxa Moyene le baxa Mohōfē ba ka sesakwana, fēla tseelanō ya bōna e hwile. Xe batso boya lebitleng ke moka bare xo Mohōfē, o swanetše xo tsena ka ngwakong allē sellō sa mosadi wa xaxwe, Mohōfē a re, awa nna sellō sa mosadi waka ke tša-mile ke lla, le tsela, se fedile.

/Ka lafō ba re.....

Ka lafô ba re a tsene ka ngwakong ba mo xôxe, a xana, a re a ke nyake xo alafiwa, nna ke tšo alafa ke makxowa. Bôna baxa Moyene e be ba rile Rakxobadi Moyene xore a tle a lafe Mohôfê, 94. ele xore molaô ngaka e swanetše xo nyakêla ke baxa Mohôfê, awa Rakxobadi a rwala dihlare tša xaxwe a tloxa a swabile.

Maruping a šala a nyakêla ya xaxwe ngaka ya tla ya mo alafa. Ditaba tša fêla ditla mowe.

Sebula ntlo ke kwanô, xe kwanô e se xona, awa sebula ntlo a sebe xôna byale ka tšôna tše ditaba tše dihlalušitšwexo ka moxêdimu.

Moše Masete o ile a tšea sebula ntlo xa Mašumu, kabaka la xore mosadi wa xaxwe o ile a re, xohwa, ke moka a tsibiša ba xa Mašumu ke moka ba re xo fihla ba šekedišana lehu la ngwana wa bôna,, le baxa Masete. Empa ba ile ba sinye mosadi a sale ka ngwakong, byale letšwa a laka la swara motho.

95. Monyalô wa seantlo, a nyadiwi byale ka mosadi wa mathômô. Byale ka xe monyalô wa mosadi ke lesome la dikxomo le kxomo tše pedi. Byale wa seantlo, ba bangwê ba dira dikxomo tse dithšela-laxo, ba bangwê ke dikxomo tše diphethaxo menwana e medi.

Boethswarô bya monna xe a hwetše ke mosadi, ke xore xe a sale mophifalong, o swanetše xore a seke a kitima le basadi, xo fihlêla phifalô e fêla. Ka baka la xore xe baka bôna a kxetile mosadi ele xore o sale mo phifalong, ba tla molêla ka mokxwa wa xo seloke.

Molêlô ba tla bolêla gore monna yo ke moloi, ka baka la gore o bolaille mosadi wa gagwe a re wa ntšhitintšha lehono ka gobane mosadi a sa phela o e ke tlile.

96. Ge monna goba yêna mosadi wa mohlôlôgadi a nyaka go dira dilô tšewe ba swanetše go utama, eseng go e pônatša. Monna o swanetše goya mogwereng wa gagwe bošego, byale ge meso e nkg a kitimêle ngwakong wa gagwe. Gana mowe re ithuta seema se serego phiri tšhaba meso, moloi a bonwe ka mahlô. Gona le ba motse ge ba go bôna, goba batho ba šele awa ba ka seke ba re selô, ka gobane a o diri phatlalatša o dira ka sephiring.

Ends.